

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **M. A.,** zastoupeného Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou, advokátkou se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalované: **Policie ČR, Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy, Odbor cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort,** se sídlem Křižíkova 12, Praha 8, proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 8. 2011, čj. KRPA-48486/ČJ-2011-000022, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2011, čj. 5 A 262/2011 – 17,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalované **se** právo na náhradu nákladů řízení **nepřiznává.**

IV. Ustanovené zástupkyni stěžovatele, advokátce Mgr. Dagmar Rezkové Dřímalové, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 5760 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 3. 8. 2011, čj. KRPA-48486/ČJ-2011-000022, zajistila žalobce za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb.,

o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Dobu zajištění stanovila na 90 dnů od okamžiku omezení osobní svobody.

II.

[2] Proti rozhodnutí žalované podal žalobce žalobu u Městského soudu v Praze, který ji rozsudkem ze dne 31. 8. 2011, čj. 5 A 262/2011 - 17, zamítl jako nedůvodnou.

[3] Městský soud nepřisvědčil námitce nepřezkoumatelnosti správního rozhodnutí. Žalobce spatřoval nepřezkoumatelnost v tom, že žalovaná dostatečně nezdůvodnila, proč by za stávajících okolností bylo neúčelné uložení zvláštních opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců. Žalovaná v napadeném rozhodnutí popsala zjištěný skutkový stav a konstatovala, že u žalobce nelze hodnověrně zjistit jeho totožnost, neboť v době svého zajištění neměl cestovní doklad, zajištěné ubytování ani stálou adresu a nedisponoval ani finančními prostředky pro další pobyt na území. Tato zjištění plně odůvodňují závěr, že uložení zvláštních opatření za účelem vycestování by bylo neúčelné. Žalobce přicestoval na území schengenského prostoru v úkrytu, v první bezpečné zemi (Itálii) nepožádal o mezinárodní ochranu, z území Itálie přicestoval bez platného cestovního dokladu a bez víza do České republiky. Zde nejprve uvedl, že je státním příslušníkem Egypta a následně Libye. Městský soud uzavřel, že za takové situace bylo možno důvodně dospět k závěru, že cizinec bude ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Žalovaná proto přistoupila k zajištění cizince v souladu se zákonem.

III.

[4] Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností, v níž uvedl, že je již téměř dva měsíce zbaven osobní svobody. Zkoumání zákonnosti proto podléhá čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, podle kterého nestačí, aby bylo řízení o vyhoštění formálně zahájeno, ale musí být v něm činěny kroky k vyhoštění či vydání. Stěžovatel má za to, že správní orgán i soud během přezkumu rozhodnutí musí přihlížet a zjišťovat, zda vyhoštění je prováděno, a zda je v době zajištění vůbec proveditelné. Pokud tomu tak není, účel zajištění nemůže být splněn. Stěžovatel dne 3. 8. 2011 obdržel napadené rozhodnutí o zajištění, nicméně do dnešního dne nebylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění. Stěžovatelova situace se co do náročnosti realizace správního vyhoštění nijak neliší od jiných podobných případů. Je tak zarážející, že ani po více jak měsíci zajištění nevydal správní orgán rozhodnutí o správním vyhoštění. Podle stěžovatele je realizace vyhoštění v současnosti znemožněna i tím, že dosud nebylo rozhodnuto o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Také pokládá za nereálné, aby byl s ohledem na tamější vyhrocenou bezpečnostní situaci v blízké době navrácen do Libye. Stěžovatel uzavřel, že zákonný účel zajištění není dlouhodobě naplňován, vyhoštění neprobíhá a s ohledem na řečené ani proběhnout nemůže.

[5] Stěžovatel současně požádal o ustanovení právního zástupce. Městský soud usnesením ze dne 22. 9. 2011, čj. 5 A 262/2011 - 30, ustanovil stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti zástupkyní advokátku Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou.

[6] Ustanovená zástupkyně v doplnění kasační stížnosti uvedla, že jelikož k zajištění došlo na základě § 124 zákona o pobytu cizinců, žalovaná i městský soud měly zkoumat, zda důvody pro zajištění cizince nadále trvají, zda jsou činěny kroky směřující k vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, a zda správní vyhoštění stěžovatele v době jeho zajištění je proveditelné. Pokud tomu tak není, nemůže být naplněn účel zajištění stěžovatele.

[7] V době podání kasační stížnosti nebylo dosud rozhodnuto o správním vyhoštění stěžovatele, ačkoliv oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění žalovaná stěžovateli doručila již dne 3. 8. 2011. Smysl a účel zajištění stěžovatele tak nebyl naplňován. Realizaci správního vyhoštění stěžovatele nelze v současné době uskutečnit s ohledem na bezpečnostní situaci v Libyi a také proto, že Ministerstvo vnitra dosud nerozhodlo o žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany. Jelikož zajištění stěžovatele za účelem jeho správního vyhoštění neplní svůj zákonný účel, nelze trvat na jeho pokračování. Stěžovatel měl být proto dle § 127 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců propuštěn na svobodu.

[8] Stěžovatel uzavřel, že žalovaná ani městský soud se řádně nevypořádaly s jeho námitkami ohledně použití § 123b zákona o pobytu cizinců a dále také porušily § 124 odst. 1 písm. b), § 126 písm. a) a § 127 odst. 1 písm. a) téhož zákona.

IV.

[9] Žalovaná se ke kasační stížnost nevyjádřila.

V.

[10] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud předně poukazuje, že řízení ve správním soudnictví je ovládáno zásadou dispoziční. Je na žalobci, aby vymezil obsah i rozsah soudního přezkumu. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. jsou nepřípustné takové kasační námitky, které stěžovatel poprvé uvedl až v kasační stížnosti, ačkoliv je mohl uplatnit již v řízení před krajským (městským) soudem.

[13] Stěžovatel v žalobě namítl, že v jeho případě nebyly splněny předpoklady pro aplikaci § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, neboť žalovaná náležitě nezvážila uložení zvláštních opatření dle § 123b, zvláště pak písm. a) téhož zákona. Stěžovatel totiž již v době svého zajištění uvedl, že měl v úmyslu požádat v České republice o mezinárodní ochranu, ale nejprve si u svých známých chtěl zjistit, co je k tomu potřeba. Stěžovatel se v žalobě dále vymezil proti tvrzení žalované, že v jeho případě jsou dány důvody se domnívat, že bude ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Jelikož je na území České republiky poprvé, nemohl se dříve dopustit porušení právních předpisů České republiky. To ostatně ani neměl v plánu.

[14] Této žalobní argumentaci odpovídá stručné, leč stále přezkoumatelné a dostačující, odůvodnění rozsudku městského soudu.

[15] Jádrem kasační argumentace je tvrzení, že žalovaná i městský soud pochybily v tom, že po vydání rozhodnutí o zajištění stěžovatele nezkoumaly, zda důvody pro jeho zajištění i nadále trvají, a zda jsou činěny kroky směřující k vydání rozhodnutí o správním vyhoštění. Stěžovatel dále namítl, že v současné době je realizace jeho správního vyhoštění znemožněna, pročež musí být jeho zajištění ukončeno.

[16] Při porovnání žalobních a kasačních námitek je zjevné, že stěžovatel uvedenou kasační argumentaci v žalobě neuplatnil, a proto je třeba na ni pohlížet jako na nepřípustnou podle § 104 odst. 4 s. ř. s. K uvedenému Nejvyšší správní soud nicméně uvádí, že stěžovatel v kasační stížnosti primárně zpochybňoval důvodnost trvání zajištění a odvolával se na skutkový stav nastavší po podání žaloby, resp. v době podání samotné kasační stížnosti. Soudní přezkum správního rozhodnutí, tedy i rozhodnutí o zajištění cizince, je však limitován ustanovením § 75 odst. 1 s. ř. s., podle kterého při přezkoumání rozhodnutí soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Městský soud ani Nejvyšší správní soud by se proto nemohly zabývat existencí podmínek dalšího trvání zajištění, a to ve světle skutečností, které nastaly až po vydání přezkoumávaného správního rozhodnutí. K tomu jsou příslušné soudy v občanském soudním řízení, které na základě § 200o a násl. o. s. ř. rozhodují o propuštění cizince ze zajištění, pokud nejsou splněny podmínky pro trvání zajištění, nebo také správní soudy v případě rozhodování o zákonnosti rozhodnutí o prodloužení zajištění cizince podle § 124 odst. 3 věty třetí zákona o pobytu cizinců. To však není nyní posuzovaný případ.

[17] Městský soud tedy mohl přezkoumávat pouze splnění podmínek pro rozhodnutí o zajištění stěžovatele, a to v rozsahu uplatněných žalobních bodů. Skutečnost, že správní vyhoštění nebylo v době podání kasační stížnosti dosud realizováno a ani nebylo rozhodnuto o žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu, nemůže ovlivnit samotnou zákonnost rozhodnutí o zajištění.

[18] Kasační námitka, dle které napadené rozhodnutí mělo obsahovat úvahu o tom, zda bude možné vyhoštění stěžovatele realizovat, se sice vztahuje k době vydání správního rozhodnutí, nicméně se také jedná o nepřípustnou námitku. Stěžovatel ji totiž poprvé uplatnil až před Nejvyšším správním soudem, ačkoliv tak mohl učinit již před městským soudem (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[19] Nejvyšší správní soud se pro nepřípustnost nemohl dále zabývat ani obecnou kasační námitkou, že žalovaná porušila § 126 písm. a) a § 127 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Jelikož stěžovatel porušení těchto ustanovení v žalobě nenamítal, nemusel se jimi městský soud ve svém rozsudku zabývat. Nicméně již bylo uvedeno, že s ohledem na § 75 odst. 1 s. ř. s. nelze předmětem soudního přezkumu rozhodnutí o zajištění cizince učinit námitky, zda důvody zajištění nadále trvají, a zda mělo být ukončeno stěžovatelovo zajištění.

[20] Nejvyšší správní soud proto se zřetelem ke shora řečenému přezkoumal toliko přípustné kasační námitky, a sice že se žalovaná ani městský soud nevypořádaly s námitkami stěžovatele ohledně použití ustanovení § 123b a § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Soud tyto námitky shledal nedůvodnými.

[21] Policie je podle § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců oprávněna zajistit cizince pouze v tom případě, že nepostačuje uložení některého ze zvláštních opatření za účelem vycestování cizince z území podle § 123b odst. 1 téhož zákona. Aby mohl správní orgán řádně posoudit možnost aplikace zvláštních opatření, musí v tomto směru náležitě zjistit relevantní skutkové okolnosti případu. Jinými slovy řečeno, z rozhodnutí o zajištění cizince musí být zřejmé, proč je zajištění nezbytné a proč správní orgán nezvolil jiný způsob zajištění realizace správního vyhoštění.

[22] Žalovaná v rozhodnutí uvedla, že s ohledem na zjištěný skutkový stav a prokázané jednání cizince by mírnější opatření nebyla účinná a uložení zvláštních opatření je z hlediska jednání cizince nedostačující. Ačkoliv je takové odůvodnění stručné, obstojí. Právě ve zjištěném skutkovém stavu věci totiž Nejvyšší správní soud shledává dostatečnou oporu pro závěr, že v případě stěžovatele nebyla namístě aplikace § 123b zákona o pobytu cizinců.

[23] Z vyjádření stěžovatele dne 3. 8. 2011 vyplynulo, že na území České republiky nemá zajištěné ubytování, čímž je znemožněna jeho komunikace s žalovanou v rámci řízení o správním vyhoštění. Stěžovatel vypověděl, že přespával venku a jídlo dostával v Praze v mešitách. Nemá zde žádné rodinné vazby. V České republice nikde nepracoval a ani zde nebyl oprávněn vykonávat výdělečnou činnost. Nemá ani dostatečné prostředky na další pobyt a na vycestování. Nejvyšší správní soud je proto s městským soudem ve shodě v tom, že za takové situace by nebylo využití zvláštních opatření účelné. Úmysl stěžovatele v budoucnu požádat o mezinárodní ochranu nemohl mít v dané věci vliv na shledání neúčelnosti uložení zvláštních opatření.

[24] Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani námitku stran porušení § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel tuto námitku v kasační stížnosti formuloval pouze v obecné rovině, prostým odkazem na porušení tohoto ustanovení. Podle uvedeného ustanovení je policie oprávněna zajistit mimo jiné cizince, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění a u něhož nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je zde nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění.

[25] Při posuzování nutnosti zajištění cizince je třeba pečlivě vážit konkrétní skutkové okolnosti případu. Nejvyšší správní soud, stejně jako městský soud, proto vyšel z podkladů shromážděných během řízení. Se stěžovatelem, který do České republiky přicestoval bez platného víza z Itálie, bylo dne 3. 8. 2011 zahájeno řízení ve věci správního vyhoštění. Stěžovatel si byl plně vědom nelegálnosti svého pobytu na území České republiky. Ačkoliv vypověděl, že měl v úmyslu požádat Českou republiku o udělení mezinárodní ochrany, v době rozhodování o zajištění tak neučinil. V dané věci nebylo možno řádně ověřit jeho totožnost, neboť nedisponuje platným cestovním dokladem. Stěžovatel nejprve tvrdil, že

pochází z Egypta a posléze, že z Libye. Pro posuzování účelnosti zajištění nelze odhlédnout ani od toho, že stěžovatel zde nemá kde bydlet a je bez finančních prostředků.

[26] Jelikož stěžovatel svoji výtku vůči aplikaci uvedeného ustanovení v kasační stížnosti nerozvedl, nemohl se jí Nejvyšší správní soud zabývat konkrétně. Zdejší soud proto pouze v obecné rovině uvádí, že byť jsou odůvodnění žalované i městského soudu stručná, lze z nich seznat důvody, které v dané věci svědčí ve prospěch závěru o oprávněnosti zajištění stěžovatele.

[27] Nejvyšší správní soud neshledal kasační námitky důvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž by musel přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[28] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení o této kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 *a contrario* za použití § 120 s. ř. s.). Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.), soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť jí podle obsahu spisu žádné náklady nevznikly.

[29] Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyní advokátka Mgr. Dagmar Rezková Dřímalová; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud ustanovené advokátce přiznal odměnu za zastupování podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů, spočívající v odměně za dva úkony právní služby (převzetí věci včetně prostudování spisu vedeného u městského soudu a v podání doplnění kasační stížnosti), ve výši 2x 2100 Kč, a v náhradě hotových výdajů ve výši 2x 300 Kč; celkem tedy 4800 Kč. Protože ustanovená advokátka je plátkyní daně z přidané hodnoty, byla k takto vypočtené odměně dále připočtena daň z přidané hodnoty ve výši 960 Kč. Celková částka odměny tedy činí 5760 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. srpna 2012

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu